

Vehrer Adél – Kalmár Brigitta – Tirner Daniella
**PÁLYAMOTIVÁCIÓ ÉS KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS A GYŐRI
KÖZÖSSÉGSZERVEZÉS SZAKON**

Absztrakt

Tanulmányunkban a győri Széchenyi István Egyetem közösségszervezés BA szakos hallgatóinak szakválasztási motivációit, valamint a kulturális és közösségi tapasztalatait, köztudását mutatjuk be. Vizsgáljuk azt is, hogy mekkora igény van körükben egy saját szakhoz kötődő közösség kialakítására. Közösség alatt olyan emberek csoportját értjük, akik közös céljaik megvalósítása érdekében tartósan együttműködnek egymással. Kutatásunkat online kérdőív segítségével végeztük 2020. év őszén. Kutatási eredményeinket a felvételi kampányhoz kötődő marketing tevékenységekben szeretnénk hasznosítani, emellett az eredmények tanulságai alapján tervezzük a továbbiakban a közösségszervezés szakon olyan közösség kialakítását, amely a közös jelképek és közös akciók nyomán tartós, a diplomán túlmutató identitástudatot ad hallgatóink számára.

Kulcsszavak: kultúra; közösség; motiváció

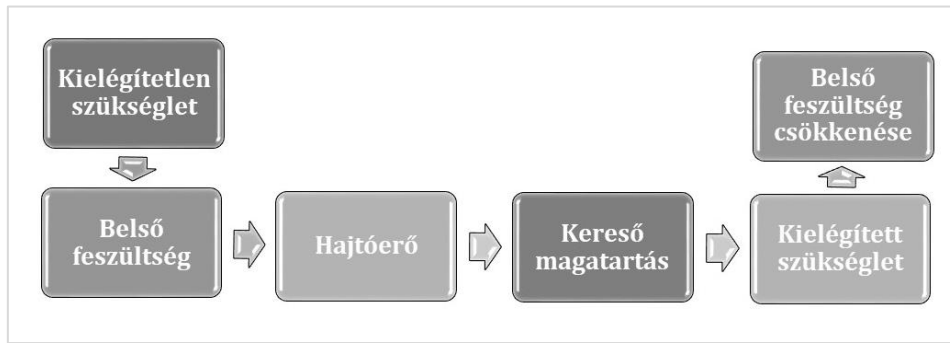
Bevezető

Tanulmányunkban a győri közösségszervezés alapszakon tanuló hallgatókat állítjuk fókuszba, és a szakválasztási okok mellett vizsgáljuk az előzetes kultúrákövetítési és fogyasztási tapasztalataikat, valamint felmérjük azokat a tényezőket, amelyek arra mutatnak rá, hogy a közösségi lét megélésében milyen motivációk játszanak szerepet, maga a közösségszervezés szak tud-e plusz élményt, aktivitást adni a Z generációs fiataloknak. Kutatásunk alapját képezi az az online kérdőív, amelyet a nappali és levelező tagozaton tanuló hallgatók összesen 89 %-a töltött ki.

Motiváció és közösség

Kutatásunkban a motivációt olyan belső késztetésként értelmezzük, amelynek hatására adott módon cselekszünk, de motivációinkat számos tényező képes befolyásolni, külső és belső egyaránt. Bár a motivációs folyamat Robbins-féle (1993) értelmezése a munkatevékenységre vonatkozik, az 1. ábrán látható, hogy a hétköznapi, társas cselekményeinkre éppúgy érvényes.

1. ábra: A motiváció folyamata

Forrás: Robbins, 1993 alapján saját szerkesztés

A motivációs elméletek közül Alderfer (1969) kérdőíves vizsgálatának eredményeiből indulunk ki. A 2. ábrán látható három kategória: a létezés, a kapcsolat és a fejlődés. A létezés (existence) az alapvető anyagi és fiziológiai szükségletek és a fizikai fenyegetettség-től való védettség igényére vonatkozik. A kapcsolat (relatedness) a társas kapcsolatok iránti szükségletünkre utal, arra a természetes vágyunkra, hogy személyes kapcsolatokat és társadalmi státuszt alakítsunk ki és tartsunk fenn, mások elfogadjanak, elismerjenek és méltányoljanak bennünket. A fejlődés (growth) a személyes fejlődés szükséglete, a lehetőségeink kiaknázásának igénye. Ez lényegében a Maslow-i elmélet önmegvalósítás kategóriájának felel meg. Alderfer elmélete emlékeztet bennünket az ismertebb Maslow-féle szükséglet piramisra, mégis azért tartjuk kutatásunk szempontjából relevánsabbnak, mert a társas kapcsolatokat helyezi fókuszba.

2. ábra: Alderfer motivációs modellje

Forrás: Alderfer, 1969 alapján saját szerkesztés

A szükségletek hierarchikus egymásra épülése helyett Alderfer úgy véli, hogy egyidejűleg több szükségleti szint is aktívan befolyásolhatja motivációinkat. Egy későbbi kutatási eredménye (Alderfer, Kaplan & Smith, 1979) szerint egy szükséglet motivációt befolyásoló ereje, intenzitása akkor is nagy, ha a szükséglet nagyon intenzív, de akkor is, ha kielégítése erőteljes korlátokba ütközik. Kutatásunk tárgyát tekintve, a közösségi lét megélése a pandémia időszakában azonos, vagy erőteljesebb motivációval jár együtt, mint a

járványhelyzet előtti időszakban. Ezt igazolja a közösségi médiában megjelenő számos közösségi esemény is.

A pályaválasztási motivációk vizsgálatának fontos gyakorlati jelentősége van, ezért kiemelt kutatási területnek számít. Számos tanulmány foglalkozik a felsőfokú továbbtanulás döntési motívumaival, de ezek döntő többsége a pedagóguspályát vizsgálja. A kutatók szerint hazánkban a leginkább meghatározó általános továbbtanulási motivációs tényezők: a munkanélküliség elkerülése és a szakmai-intellektuális fejlődés, ehhez képest csekélyebb szerepet játszik a külföldi munkavállalás, a vezető pozíció betöltése, a magasabb jövedelem lehetősége vagy a kötetlenebb életmód (Csányi-Szell, 2020). Ahogy a pedagóguspályán fontos motivációs tényezőnek számít egy példakép személye a kisiskolás évekből, úgy a közösségekben való aktív részvétel, vagy egy karizmatikus közösség-szervező személye is pozitív mintaként szolgálhat a pályaválasztás során.

Kutatásunkban a közösség fogalma, értelmezése is kulcsszerepet játszik, mint a motivációs elméletek egyik kapcsolódó eleme. Csányi (2005) evolúciós innovációként értelmezi az emberi közösségek kialakulását, mint olyan tevékeny alakulatot, mely egyaránt biológiai és kulturális konstrukció is. Úgy véli, az emberi természet számára a közösségi lét az optimális működési tér, tehát egyfajta alapszükségletként értelmezi a közösséghez tartozást.

Warren (1963) öt közösségi funkciót különít el:

- 1) szocializáció, vagy érték közvetítés,
- 2) gazdasági érvényesülés, vagy társadalmi részvétel,
- 3) társasági élet lehetősége
- 4) társadalmi kontroll vagy normakövetés és
- 5) kölcsönös támogatás vagy együttműködés, mely a közös célok elérését teszi lehetővé.

A közösség három leggyakoribb megközelítését foglalja össze Arapovics (2016). Kutatásunk szempontjából mindhárom jellemző kulcsszerepet tölt be:

3. ábra: A közösségek tipizálása

	Megközelítés	Saját jellemző
1.	Hely, vagyis földrajzi közelség alapján létrejött közösség	azonos egyetem, kar, szak
2.	Érdeklődés szerint választott közösség	kultúrák közvetítés, szervezés, humán-fejlesztés
3.	Szellemi, lelki közösség	közös hagyományok, közös programok kialakításának igénye

Forrás: Arapovics, 2016, p. 38. alapján saját szerkesztés

A Széchenyi István Egyetemen a közösség-szervezés szak fejlesztése során törekszünk az egyetemhez és a karhoz kötődést is erősíteni. A mintatanterv összeállításakor fontos

szempontnak tekintettük, hogy valamennyi bevonható kar oktatói megjelenjenek a tantervi hálóban, hiszen a közgazdaságtudomány, a jogtudomány és a művészet területéről is vannak kurzusaink. Hallgatói önkormányzatunk – melyben több közösség-szervezés szakos képviselő is van – aktív és összefogott tevékenysége szintén a teljes egyetemhez és a karhoz kötődést segíti elő. A közösség-szervezés szak már a nevében is egyfajta jelkép, illetve egyértelműen egy közös érdeklődés alapján kötődő közösséget predesztinál. Szellemi, lelki közösséget pedig közös tradíciók kialakításával, valamint közös programok szervezésével alakítunk ki.

Kultúraközvetítő képzések karunkon

A közösség-szervezés szakot egyetemünk Apáczai Csere János Karán gondozzuk, ahol a kultúraközvetítő képzéseknek több évtizedes hagyománya van. Már az 1960-as években a Népművelési ismeretek kurzus kötelező tantárgy volt a tanító szakon. 1974-től pedig A közművelődés szervezete és intézményrendszere kurzus keretében a tanító szakos hallgatók rendszeres látogatásokat tettek Győr város művelődési intézményeiben. Az 1975/76-os tanévben bevezették a szakkollégiumi rendszert, és a népművelés, később közművelődés szakirányt is választhatták a tanító jelöltek, amely a 6 féléves képzés valamennyi félévében tartalmazott kultúraközvetítéssel kapcsolatos tantárgyakat. Célként tűzték ki elődeink, hogy ennek a szakkollégiumnak az elvégzésével a leendő tanítók alkalmassá váljanak településükön a helyi kulturális élet szervezésére is. Az 1994/95-ös tanévben elindult a 8 féléves tanító-művelődésszervező szak nappalin, majd egy évvel később levelező tagozaton is lehetett művelődésszervezést tanulni, 6 féléves képzés keretében. Az 1995/96-os tanévben indult el a pécsi JPTE kihelyezett tagozata keretében a felnőttképzési és művelődési menedzser egyetemi szak levelező tagozaton. Ezt követően jött létre 1996-tól a 8 féléves szociálpedagógus-művelődésszervező szak nappali tagozaton. E rendkívül hasznos szakpárosításokat a Bolognai folyamat eredményeként a 2006/2007-os tanévben leváltotta a 6 féléves andragógia BA szak, melyből a művelődésszervező szakirányon 2 félévig tanulhattak hallgatóink. A 2012/13-as tanévtől szélesíti a kar képzési palettáját a 4 féléves kulturális mediáció MA szak. Biztos alapokon jött létre tehát a 2019/2020-as tanévben a közösség-szervezés BA szakunk, melynek keretében két szakirányt indítunk, a kulturális közösség-szervezést és a humánfejlesztést.

Az egyetemi Közösség-szervezés Szakbizottságunk öt alapvetet tartott legfontosabbnak a szakfejlesztés és unikalizálódás érdekében:

- 1) Közösségépítés, hálózatosodás
- 2) Közös szervezett programok
- 3) Közös tradíciók
- 4) Valós gyakorlat-központúság
- 5) Elhelyezkedési tanácsadás és pályakövetés

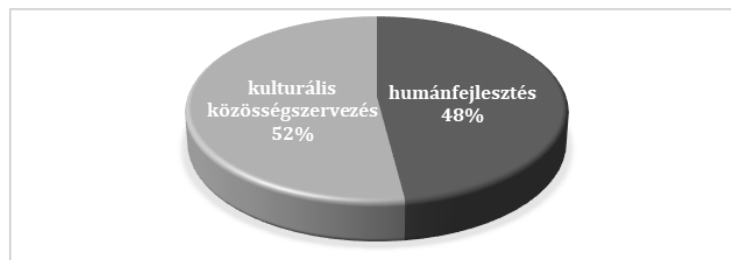
E törekvéseket 2019-ben fogalmazzuk meg, és az azóta eltelt rövid időszak alatt már tudunk eredményeket felmutatni és mérni is. Jelenleg a közösség-szervezés BA szakon 2 évfolyamunk van, melyeken nappali és levelező tagozaton összesen 54 fő tanul.

A kutatásban résztvevők demográfiai adatai

Az összesen 54 fő hallgatóból 48 fő töltötte ki online kérdőívünket 2020. év őszén. A 35 fő nappali tagozatosból 33 fő (68,8%), a 19 fő levelezősből pedig 15 fő (31,3%) kitöltőnk van. A hallgatók 79,2%-a nő, 20,8%-a férfi. 64,6%-uk városban, míg 35,4%-uk faluban él. Az érettségi megszerzése után a kitöltők 18,8%-a dolgozott, 4,1%-a diplomát szerzett, 12,5%-a felsőfokú szakképzésben vett részt, 16,7%-a valamilyen tanfolyamot végzett, 2,1% nem tanult és nem is dolgozott, 45,8%-a pedig azonnal megkezdte tanulmányait a közösségszervezés BA szakon.

A szakra történő sikeres felvételi feltétele az emelt szintű érettségi. A megkérdezettek 54,1%-a idegen nyelvből „emeltezett”, 22,9%-uk történelemből, 14,6%-uk magyarból, 10,4%-uk társadalomismeretből, 6,3%-uk matematikából, 2,1%-uk pedig testnevelésből. Az adatok azt mutatják, hogy többen nem csak egy tantárgyból tettek emelt szintű érettségét. A szakon tanulók kiemelkedő humán értékét jól mutatja a nyelvvizsgával rendelkezők száma. A hallgatók 78,3%-a rendelkezik nyelvvizsgával, ebből 84,8% középfokúval, 15,2% pedig felsőfokúval. 82,4% angol nyelvből szerezte, míg 29,4% németből, 2,1% spanyolból és szintén 2,1% olaszból.

4. ábra: Szakirány szerinti megoszlás a válaszadók körében (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

Ahogy a 4. ábrán látható, a szakirányválasztás kiegyensúlyozott, a hallgatók 52%-a választotta a kulturális közösségszervezés szakirányt, míg 48%-uk a humánfejlesztés szakirányon tanul.

Szakválasztási motivációk

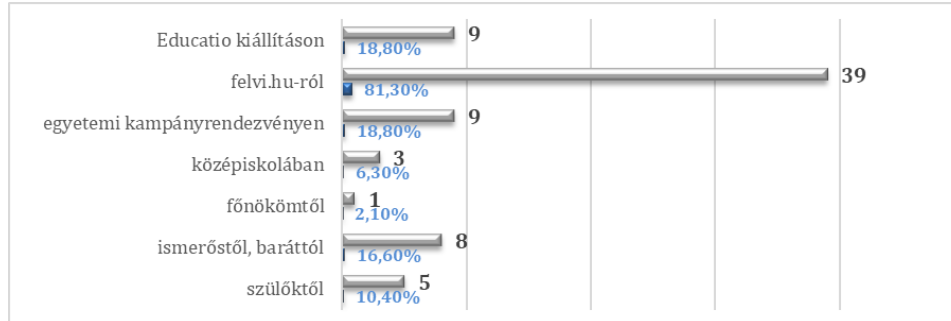
A 2020. év őszén végzett kérdőíves felmérésünkben főbb kutatási kérdéseink az alábbiak voltak:

- Mi motiválta a hallgatókat a szak kiválasztására?
- Miért Győrt választották továbbtanulásuk helyszínéül?
- Milyen a kapcsolatuk a közösségfejlesztési tevékenységekkel?
- Jelentkezik-e mérhető igény a szakon belüli közösség kialakítására?

A közösségszervezés szak további marketingje szempontjából fontos információ számunkra, hogy kikből áll a potenciális célcsoportunk, milyen csatornákon értesülnek a szak létezéséről, mi motiválja őket a kiválasztásra, Győrnek, a Széchenyi Egyetemnek milyen

jellegű a vonzereje, illetve a hozzánk járó hallgatók szakválasztási motivációit befolyásolja-e családi hátterük és korábbi kultúrafogyasztási szokásaik. Az alábbi diagramokon ezeket a kutatási eredményeket mutatjuk be.

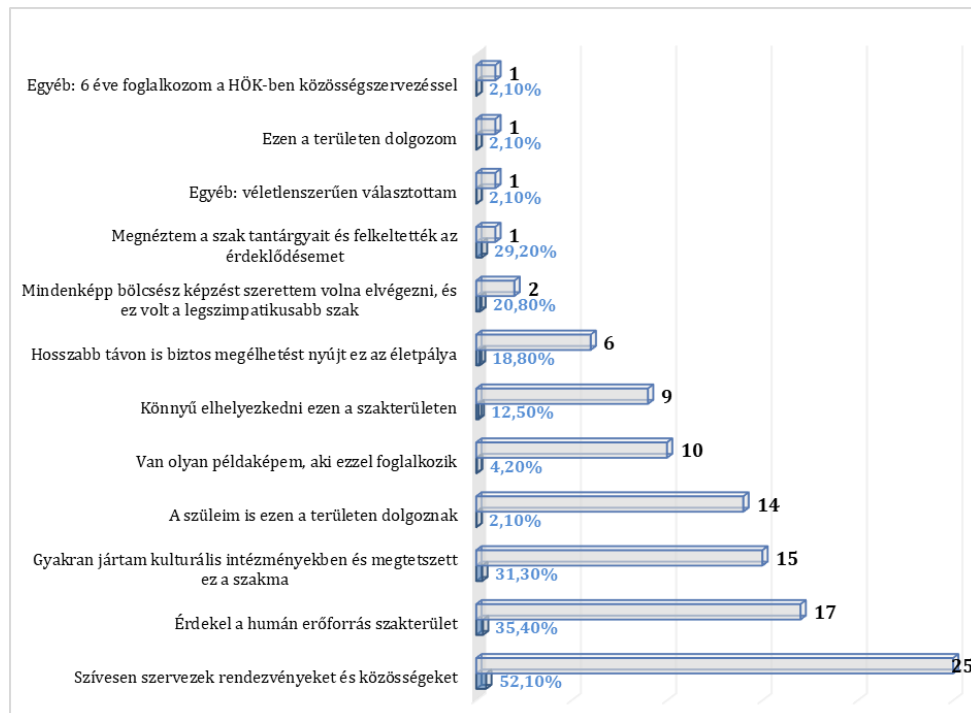
5. ábra: A válaszadók tájékozódása a szakról (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

Az 5. számú ábrán láthatjuk, hogy a hallgatók 81,3%-a felvi.hu honlapról tájékozódott, 18,8%-uk az Educatio kiállításról tudott a szakról, illetve ugyanennyi hallgatót sikerült meggyőzni az egyetemi kampányrendezvényeken. Ezekhez az adatokhoz képest viszonylag magas azoknak az aránya (16,6%), akik ismerőstől, baráttól hallottak a szakról, vagy akiket a szülők irányítottak e pálya felé (10,4%). A középiskolai pályaorientáció esetünkben alig játszott szerepet (6,3%), és a munkahely irányából érkező motiváció szerepe is csekély (2,1%). Az adatokból szembetűnő, hogy korántsem olyan nagy jelentőségű a pályaválasztási kampányrendezvények szerepe, mint az interneten könnyen elérhető információk.

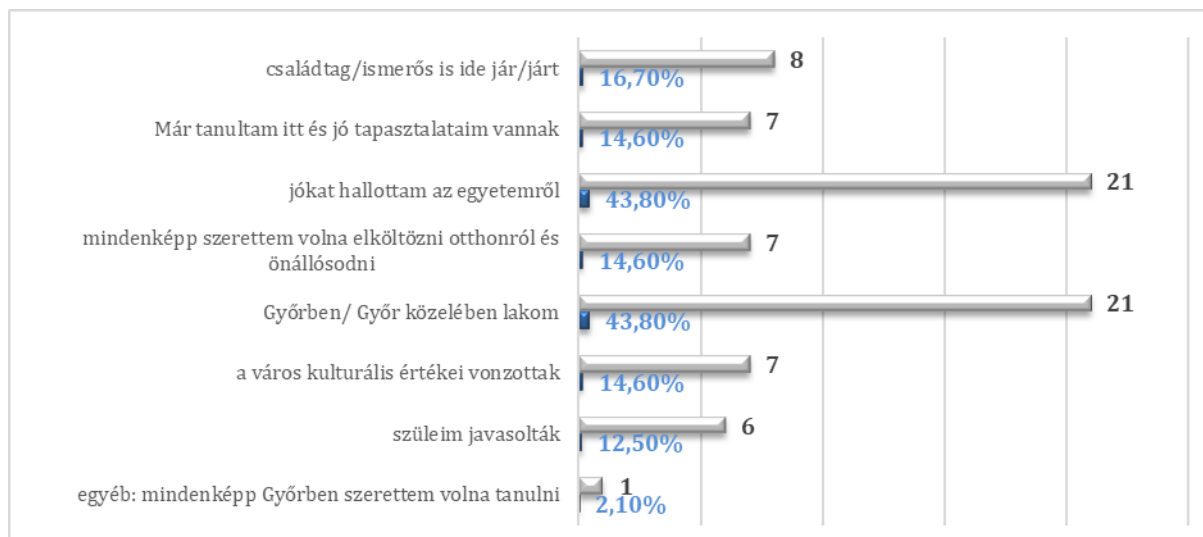
6. ábra: A közösség-szervezés szak választásának okai, motivációi (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

A 6. ábra közösségszervezés szak választásának motivációit, okait mutatja be. A kitöltők több mint fele, 52,1%-a közösségek és rendezvények szervezésével szeretne foglalkozni. Az eredmények alapján azt látjuk, hogy ez független a szakirányválasztástól. A humánfejlesztés iránti érdeklődést mutatja, hogy 35,4%-ukat érdekli a humán erőforrás szakterület. A harmadik legnagyobb arányszámú válasz már a saját pozitív tapasztalatok hatását mutatja, eszerint a hallgatók rendszeresen jártak kulturális intézményekben és megtetszett nekik ez a szakma. A bölcsészet- és társadalomtudományi tantárgyakból összeállított mintatanterv a közösségszervezés elődszakjai esetében is vonzotta a hallgatókat, nem véletlen tehát, hogy a kitöltők 29,2%-ának a szakon hallgatható tantárgyak kellették fel az érdeklődését. Ezt mutatja az a 20,8% is, mely szerint mindenképp a bölcsészeti területen akartak továbbtanulni a megkérdezettek. Viszonylag nagy arányban kaptunk olyan válaszokat, amelyek a szakterület magas reputációjára utalnak: 18,8%-uk választotta azt, hogy hosszabb távon is biztos megélhetést nyújt ez az életpálya, 12,5%-uk pedig azt, hogy könnyű elhelyezkedni ezen a területen. Utóbbi üzenetek az egyetemi kampányrendezvényeken is elhangzottak, és az eredmények azt mutatják, hogy ez megerősítette a hallgatókat a szakválasztásban.

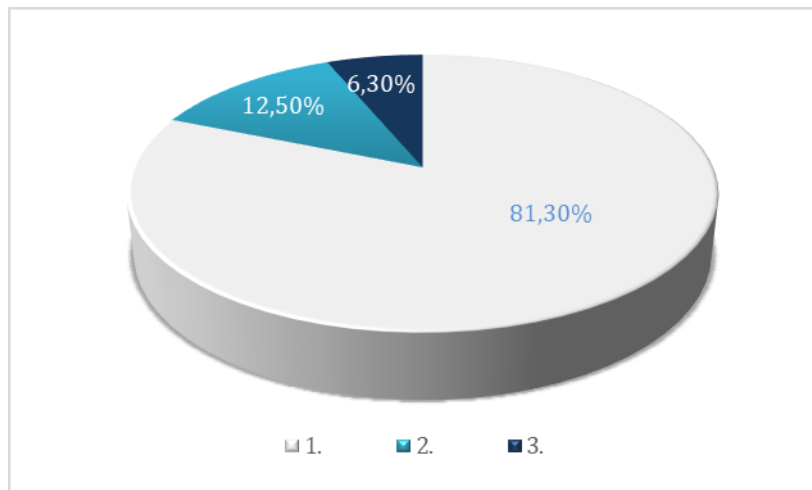
7. ábra: A Széchenyi Egyetem kiválasztásának okai, motivációi (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

A 7. ábra az egyetemválasztási preferenciát mutatja be. Ma már egyre több családban fontos szempont a költséghatékony választás, tehát nem véletlen, hogy a kitöltők 43,8%-a Győrben vagy a város közelében lakik, tehát helybeli vagy bejáró. Ugyancsak 43,8% választotta azt, hogy jókat hallott a Széchenyi Egyetemről. 16,7%-nak a családtagja vagy ismerőse is ide járt, 14,6%-uk már tanult nálunk és jó tapasztalatokat szerzett. 14,6% a város kulturális értékei miatt választotta a győri egyetemet.

8. ábra: A szak megjelölésének sorrendje a felvételi eljárásban (N=48)

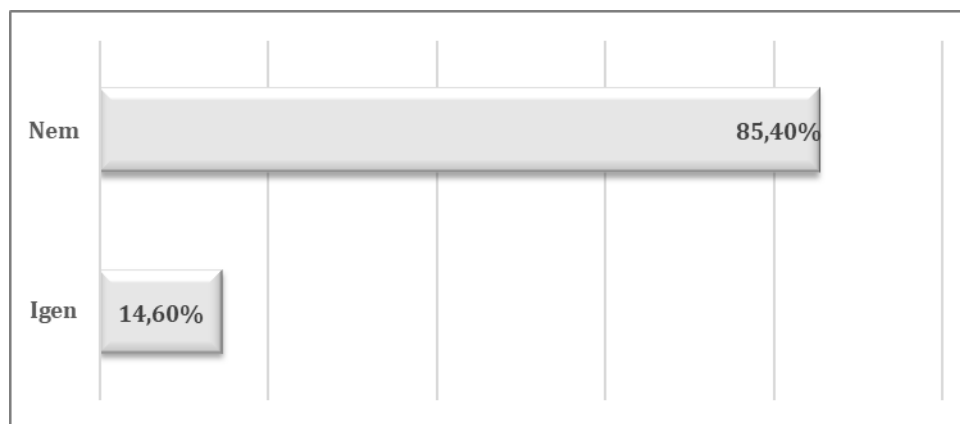
Forrás: Saját forrás, 2020

A hallgatók 81,3%-a első helyen jelölte meg a Széchenyi Egyetemet, ez igazolni látszik a korábbi válaszokat, 12,5%-uk második helyen és 6,3%-uk a harmadik helyen. Mindezt a 8. ábra mutatja be.

Előzetes közösségi és kulturális tapasztalatok

Kutatásunk során arra is kíváncsiak voltunk, hogy a hallgatókat milyen impulzusok érték a kultúra és közösség témájában, mennyire aktív közösségi életet éltek korábban, milyen a kapcsolatuk a kultúráközvetítéssel, milyen kultúrafogyasztási szokásaik vannak, töltöttek-e be szervezői, vezetői szerepet közösségben, és magát a közösség kifejezést hogyan értelmezik, milyen fogalmakat asszociálnak hozzá.

9. ábra: Családi hatás érvényesülése a szakválasztás során (N=48)

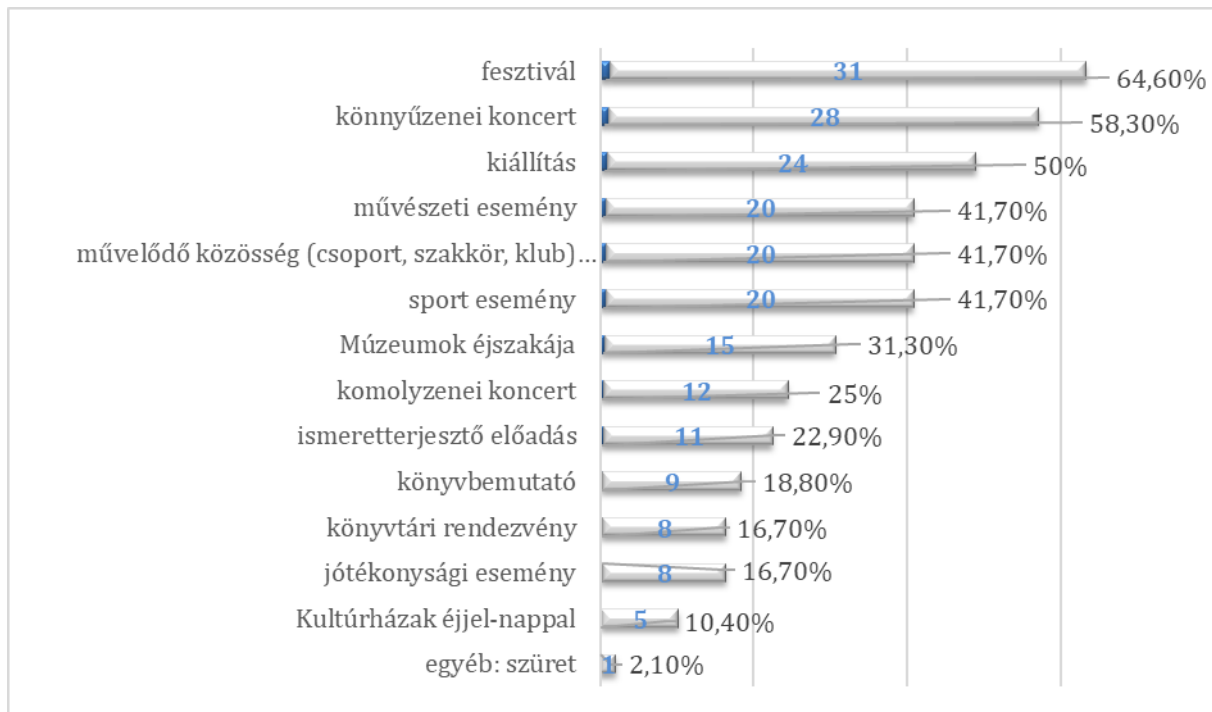

Forrás: Saját forrás, 2020

A 6. ábrán láttuk, hogy a hallgatók mindössze 4,2%-a válaszolta azt, hogy példakép hatására választotta ezt a szakot. Ettől kicsit eltérő válaszokat kaptunk, mikor arra kérdeztünk rá, hogy a családban foglalkozik-e valaki kultúráközvetítéssel, közösségszervezéssel,

illetve humánfejlesztéssel. A 9. ábrán láthatjuk, hogy a kitöltők 14,6%-ának van olyan családtagja, aki ezen a szakterületen dolgozik, tehát ez a tény mindenképp hatást gyakorolt a pályaválasztásukra.

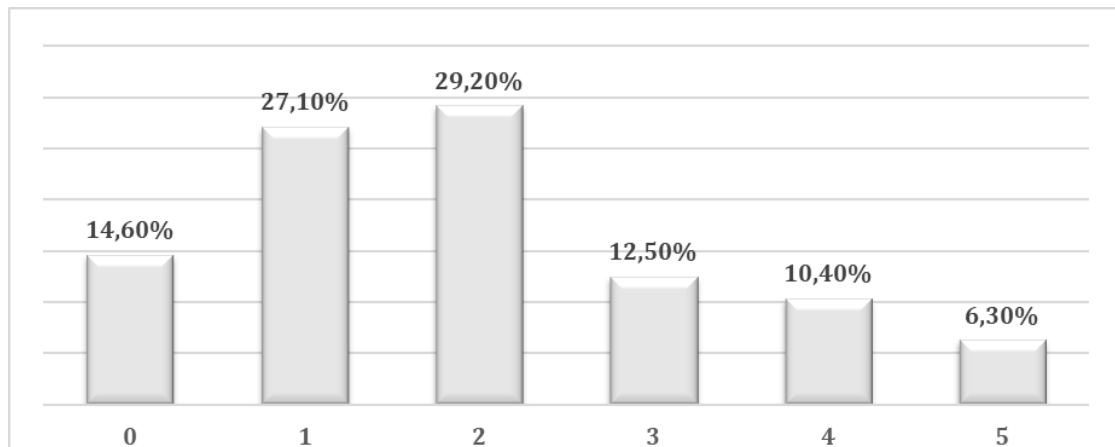
10. ábra: A válaszadók részvétele a különféle közösségi eseményeken (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

Egy rövid kérdés keretében a hallgatók kultúrafogyasztási szokásaira is kíváncsiak voltunk, ezt a 10. ábra mutatja be. A fesztiválok (64,6%) és könnyűzenei koncertek (58,3%) fiatalok körében általános kedveltsége után a harmadik helyen szerepel a kiállítás látogatás (50%), a negyediken pedig a művelődő közösségek (csoport, szakkör, klub) eseményein (41,7%) való részvétel. Ezt követik a sportesemények (41,7%) és a művészeti események (41,7%). Jelentős még a Múzeumok éjszakája rendezvényein való részvétel (31,3%), a komolyzenei koncertek látogatása (25%) és az ismeretterjesztő előadások meghallgatása is (22,9%). A Kultúrházak éjjel-nappal rendezvény sorozat ismertsége, látogatottsága azonban sajnos alacsony (10,4%), amely fontos üzenet a felsőoktatás és a szakterület számára is.

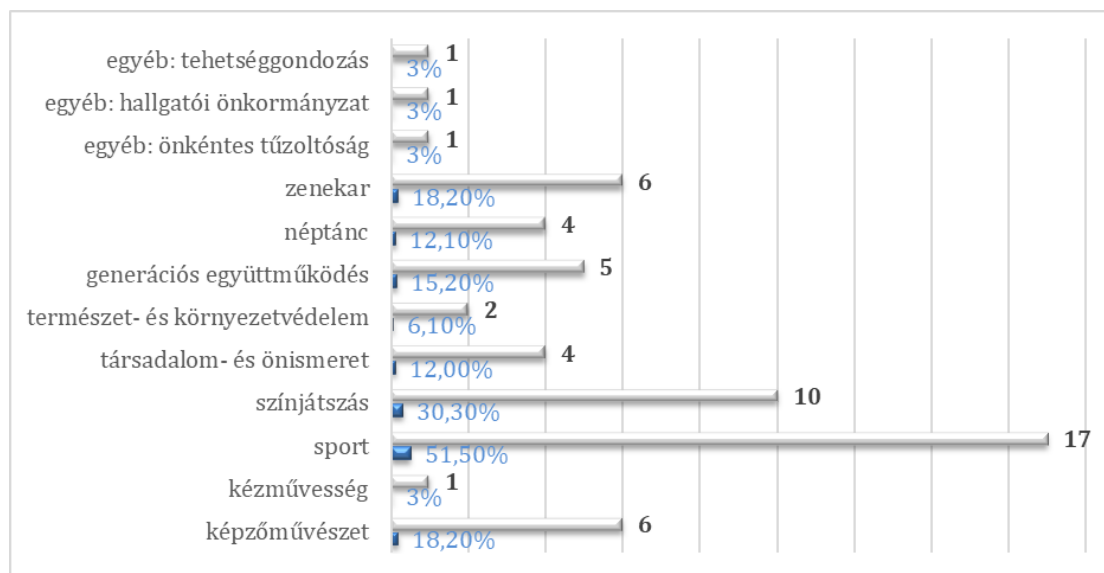
11. ábra: Közösségi, civil szervezeti tagság darabszáma a s szülőhelyen korábban (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

A 6. ábra eredményeit tovább árnyalja, sőt még kedvezőbb adatokat mutat a 11. ábra, mely azt mutatja be, hogy a hallgatók hány közösségnek voltak tagjai egyetemre kerülésük előtt. Mindössze 14,6%-uk nem volta tagja közösségnek, 27,1%-uk egy közösségnek, 29,2%-uk kétféle közösségnek, 12,5%-uk háromféle közösségnek, 10,4%-uk négyféle közösségnek és 6,3%-uk ötféle közösségnek volt korábban tagja. A szakválasztással és a pályaorientációval ez is összefüggésben lehet, még ha nem is tudatosult ez a tény a válaszadókban.

12. ábra: A közösségek profilja (N=41)

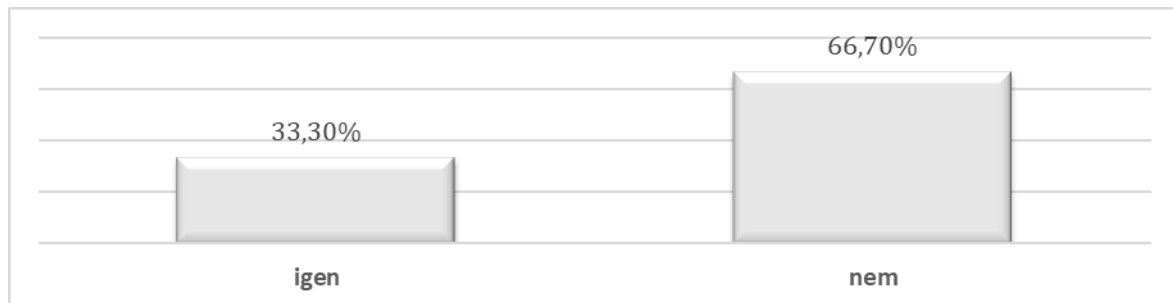

Forrás: Saját forrás, 2020

Kutatásunk során a hallgatók kimagasló és sokrétű közösségi aktivitását figyeltük meg (12. ábra), melyben rangos helyet kaptak a művelődő közösségek. A sportot (51,5%) a színhátság követi (30,3%), majd a képzőművészet (18,2%), és a zenekar (18,2%). Generációs együttműködéssel kapcsolatos közösségnek 15,2% volt tagja, 12,1%-uk néptán-

colt, társadalom- és önismereti körnek 12%-uk volt a tagja, természet- és környezetvédelemmel pedig 6,1%-uk foglalkozott. Ezeken kívül a közösségek profiljában szerepel még a kézművesség (3%), a tehetséggondozás (3%), az önkéntes tűzoltóság (3%) és a hallgatói önkormányzat is (3%).

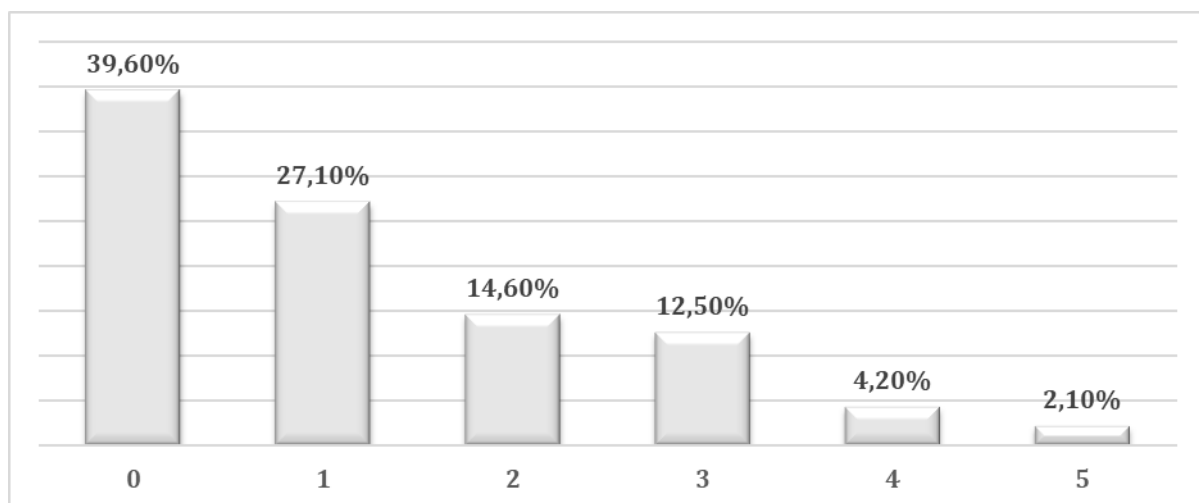
13. ábra: Közösségi, civil szervezeti tagság jelenleg (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

A pályaválasztási motiváció a fenti ábrákon (9-12. ábrák) bemutatott tényezői mellett az a tapasztalat is szerepet játszik, hogy a hallgatók létrehozta, vezettek valamely közösséget. A kitöltők egyharmadának (33,3%) van ilyen múltbeli tapasztalata, mely arra utal, hogy a közösségek menedzselése valóban érdeklődésük fókuszában áll (13. ábra).

14. ábra: Közösségi, civil szervezeti tagság darabszáma jelenleg (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

A 11. és a 14. ábrát összehasonlítva szembevető a különbség. Az egyetemre kerülve a legtöbben kiszakadtak eredeti közösségeikből, abbahagyták sport tevékenységüket, zenei tanulmányaikat vagy akár egy kézműves, néptáncos közösséget, melyhez a középiskolás életszakaszban kötődtek. Új közösséghez viszont még nem sikerült kapcsolódniuk. Jelenleg a kitöltők 39,6%-a nem tagja egyetlen közösségnek sem (14. ábra). Ez a kutatási eredmény arra mutat rá, hogy az egyetemi közegben is szükséges a hallgatók számára közösségi élményeket nyújtani, erre alternatívákat kínálni.

A 11. és 14. ábrán szereplő eredmények némi pontosítást igényelnek. E kérdések arra vonatkoztak, hány közösségnek volt a tagja a kitöltő az egyetem előtt, és hány közösségnek a tagja jelenleg. Ezeknél a kérdéseknél nem definiáltuk a közösség fogalmát, ezért nem tudhatjuk, hogy a közösséget esetleg azonosították-e a csoporttal. Maróti Andor szerint (2014) közösségnek ugyanis csak olyan csoportot mondhatunk, amelyben közvetlen kapcsolat van az emberek között, személyesen ismerik egymást, közösek a céljaik, és e célok megvalósításáért együttműködnek egymással. Emellett a közösség nem alkalmi társulás, hanem tartósnak tekinthető, hiszen a vállalt célok megvalósítása, a fölmerülő problémák megoldása hosszabb időt igényel. A csoport ehhez képest lazább alakulat, tagjait sem közös érdek, nem közösen vállalt cél nem tartja össze. Alkalmilag jön létre, idővel feloszlik. Az egyszerű halmazként viselkedő csoporthoz képest a közösségnek többlet értéke is van: több mint tagjai aktivitásának összessége, mert a köztük kialakuló véleménycseré és az egymást kiegészítő tevékenység akkor is létezik, ha a tagok száma csökken.

Kutatásunk során arra is kíváncsiak voltunk, hogy a hallgatók mit várnak el egy közösségtől, számukra mi jellemez egy jó közösséget. A három legfontosabb szóra kérdeztünk rá, amelyek szerintük egy jó közösség ismérveit összegzik. A 15-16-17. ábrákon látható, hogy az összetartozás tudata dominál a jellemzők közt, de megjelenik a csapatmunka, a hangulat, az együttműködés, a hasonlóság, a közös célok, a bizalom, az elfogadás igénye és a jókedv is. A közösség-szervezés szakon formálódó közösség e kritériumok zömét nyújtani tudja, ugyanakkor az eredmény rámutat arra is, hogy a bizalom és a mások általi elfogadás igénye a főként Z generációs kitöltők számára minden korábbinál fontosabb szerepet tölt be.

15. ábra: Egy jó közösség legfontosabb jellemzője a hallgatók véleménye szerint (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

16. ábra: Egy jó közösség második legfontosabb jellemzője a hallgatók szerint (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

17. ábra: Egy jó közösség harmadik legfontosabb jellemzője a hallgatók szerint (N=48)

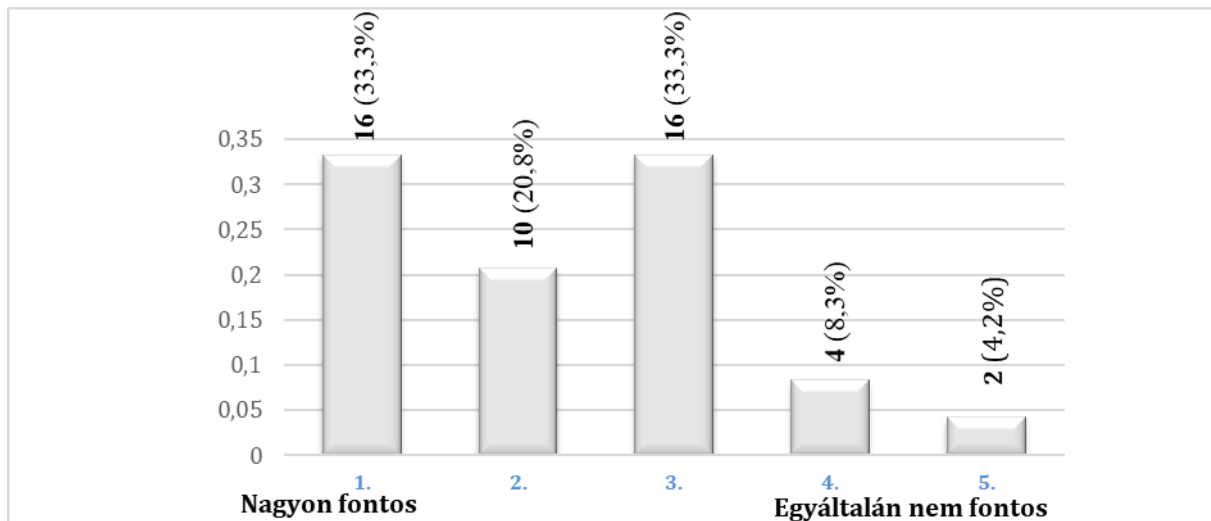

Forrás: Saját forrás, 2020

Szakspecifikus tradíciók kialakítása irány igények

A közösségalkotás és formálás folyamatában egyetemünkön kulcsszerepet szánunk olyan saját tradíciók és hagyományok kialakításának, melyek erősítik a közösséghez kapcsolódást a közösségszervezés szakon. Ennek a tevékenységnek a jelképek, a közös és szakspecifikus tudás, valamint a közös, évről évre ismétlődő akciók lesznek az alapjai. A tervezési fázisban kíváncsiak voltunk arra, egyáltalán hogyan viszonyulnak a hallgatók a hagyomány fogalmához, általánosságban hogyan gondolkoznak a hagyományörzéstől abban az esetben, ha ezt nem kötjük a szakhoz és az egyetemi létehez.

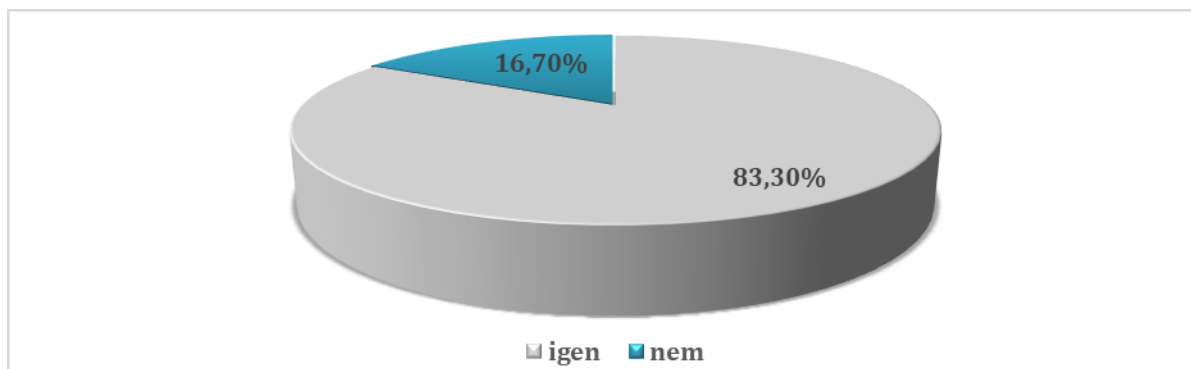
18. ábra: A hagyományörzés fontossága a válaszadók körében (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

Ahogy a 18. ábrán látható, a kitöltők több mint fele (33,4+20,9%-a) nagyon fontosnak tartja a hagyományörzést, az ötös skálán középütt 33,3%-uk áll, és mindössze elenyésző százalékuk tekinthető közömbösnek e témában (8,3+4,2%).

19. ábra: A közösségszervezés szakhoz kötődő tradíciók kialakításának fontossága a válaszadók körében (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

Abban az esetben viszont, ha úgy tesszük fel a kérdést, hogy a közösségszervezés szakhoz kötődő hagyományok kialakítása mennyire fontos a hallgatók számára, azt látjuk, hogy 83,3%-uk válaszol igennel (19. ábra) Mindez erős igényt jelez a saját közösség kialakítására, és a közösséghez kötődő szakspecifikus tradíciók folyamatos formálására.

20. ábra: A kialakítandó tradíciók típusainak fontossága (N=41)

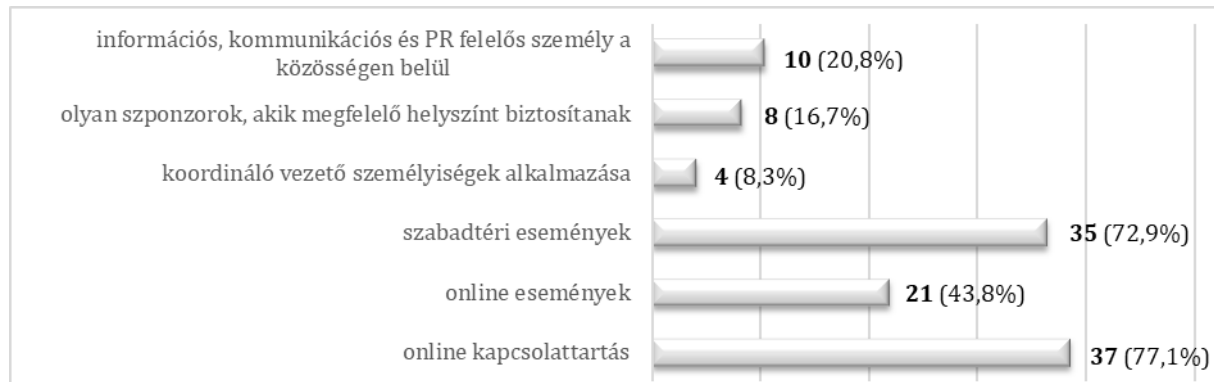

Forrás: Saját forrás, 2020

A 20. ábrán látjuk, hogy a közös akciók közül melyeket tartják legfontosabbnak a hallgatók. Első helyen áll a rendszeres összejövetelek megszervezése (85,4%), ez arra az igényre utal, hogy évente ismétlődő, kiszámítható és rendszeres rendezvényekre vágnak a megkérdezettek. 65,9%-uk szeretne közös szakmai kirándulásokat, amelyek nemcsak a hallgatókat hozzák közel egymáshoz, de az oktatókkal kialakítandó szorosabb kapcsolat, egymás megismerésének igénye is burkoltan megjelenhet. Erre utal, hogy 36,6%-uk az oktatókkal közös programokat szeretne. Nagyon fontos, hogy a közösségbe való beilleszkedést segítő, elsőévesek mentorálása a harmadik helyen szerepel, 61%-kal. Ezt követi a kulturális szervezetekkel közös programok iránti igény (51,2%) és a funkciójában hasonló, elhelyezkedést segítő akciók szervezése (48,8%), amely komoly jövőképi formálási igényt jelez. 58,5%-uk szeretne saját, szakhoz kötődő rítusokat, szokásokat, 46,3%-

uk közös jelképeket (logo, zászló, kitűző), amelyeket 31,7%-uk hordana is, szájmaszkon, sálon, egyéb ruhadarabon. Hierarchikus viszonyt nem szeretnék a közösségben, tisztviselőkre csupán 7,3%-uk tart igényt. A kívülág felé sem szeretnék jelezni összetartozásukat, mivel csupán 14,6%-uk szeretne olyan akciókat a városban, amelyeken a közösség bemutatkozik, általános ismertségre tesz szert.

21. ábra: A közösségi aktivitás megőrzésének lehetőségei járványügyi helyzet esetén (N=48)

Forrás: Saját forrás, 2020

Jelen helyzetben adott volt a kérdés, hogy a pandémia időszakában hogyan tartható meg a közösség összetartozása, mely folyamatnak még csak az elején járunk. Mivel a közművelődési szakmai közbeszéd egyik témája is éppen az, hogy a járvány elmúltával visszatér-e a közösségi élet megszokott rendje vagy változások várhatók e téren, így ezzel kapcsolatos kérdést is beillesztettünk kérdőívünkbe. A 21. ábrán mutatjuk be azt, hogy az online kapcsolattartástól remél a hallgatók többsége egyfajta kontinuitást (77,1%) ebben az időszakban. 72,9%-uk a szabadtéri eseményekben látja a megoldást. 43,8%-uk az online eseményeket tartja megfelelőnek. 16,7%-uk vágyik olyan szponzorokra, akik megfelelő helyszínt biztosítanak járvány esetén. A további válaszokban pedig ismét megmutatkozik a hierarchikus viszonyok elutasítása, mindössze 20,8%-uk véli úgy, hogy szükséges információk, kommunikációs és PR felelős személy a közösségben, és csupán 8,3%-uk tart igényt koordináló vezető tisztségviselő alkalmazására a pandémia nehéz időszakában. A közösségtől tehát azonosságot, egyenrangúságot várnak, ahogy azt a 20. ábrán már láttuk.

Összegzés

Jelen tanulmányunkban a közösségszervezés szakos hallgatók motivációit vizsgáltuk többféle összefüggésben. Megnéztük a szakválasztási motivációkat, amelyek alapján tudatosságot és a szakmához kötődést tudtuk bizonyítani, hiszen a hallgatók 81,3%-a jelölte meg első helyen a közösségszervezés szakot. A kitöltők több mint fele rendezvényeket és közösségeket szeretne szervezni a diploma megszerzése után, de jelentős a humánfejlesztéssel foglalkozni kívánók aránya is. A Széchenyi István Egyetemet többségük tudatosan választotta, a kutatás alapján megállapítható, hogy egyetemünk nagyon jó reputációval rendelkezik. A hallgatók többsége aktív közösségi életet élt a szakra kerülése előtt, ezek többsége sport, művészeti és hagyományőrző közösség, emellett komoly igény mutatko-

zik a szakhoz kötődő közösségépítésre. 84%-uk nagyon fontosnak tartja ezt a kezdeményezést. A közösséghez kötődő legfontosabb érték számukra az összetartás, de óriási jelentősége van a bizalomnak és a mások általi elfogadásnak is. A jókedv, a jó hangulat iránti igény szintén fontos összetevője számukra egy közösségnek.

A kutatási eredmények és tanulságok tükrében tervezzük a továbbiakban a közösség-szervezés szakon olyan közösség kialakítását, amely a közös jelképek és közös akciók nyomán tartós, a diplomán túlmutatóan identitástudatot ad. Emellett az aktivitásokat, a kapcsolódást a szak elvégzése után is lehetővé teszi, amely a közösségi média segítségével a szakhoz kötődő információáramlást és hálózatosodást elősegíti, ezzel a munkaerőpiacon olyan plusz értéket képvisel, amely a jó gyakorlatok megosztását, benchmarking tevékenységeket, disszeminációs fórumokat is magában foglal. Ezzel a karrierfejlesztési és támogató funkcióval pedig emeli a nálunk végzett szakemberek emberi és szakmai minőségét.

Irodalomjegyzék

- Alderfer, C. P. (1969). An Empirical Test of a New Theory of Human Needs. *Organizational Behavior and Human Performance*, 4(2), 142-175. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/003050736990004X>.
- Alferder, C. P., Kaplan, R. E. & Smith, K. K. (1979). The Effect of Variation in Relatedness Need Satisfaction on Relatedness Desires. *Administrative Science Quarterly* 19(4), 507-532. <https://doi.org/10.2307/2391808>.
- Arapovics, M. (szerk.). (2019). *A közösségfejlesztés és a kulturális közösségfejlesztés gyakorlata*. Módszertani útmutató. Szabadtéri Néprajzi Múzeum–NMI Művelődési Intézet–Országos Széchényi Könyvtár.
- Arapovics, M. (2016). A közösségfejlesztés alapfogalmai és a kulturális közösségfejlesztés paradigmái. *Kulturális Szemle*, 2(3), 36-53.
- Bakacsi, Gy. (2010). *A szervezeti magatartás alapjai*. AULA Kiadó Kft.
- Csányi Vilmos (2005. szeptember 17.). Gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan. *Népszabadság LXIII*, 5.
- Csányi, V. & Széll, K. (2020). *Középiskolás tanulók iskola-és pályaválasztási motivációi* In MKIK GVI Kutatási Füzetek 1. https://gvi.hu/files/researches/586/motivacio_9evf_elemzes_20200211.pdf.
- Maróti, A. (2014). Közösségi a közművelődés? *Kulturális szemle*, 1(1). 26-32.
- Robbins, S. P. (1993). *Organizational Behavior*. Englewood Cliffs Prentice-Hall.
- Warren, R. (1963). *The Community in America*. Rand McNally.

Mellékletek

1. sz. melléklet: Motivációvizsgálat a Széchényi István Egyetem közösség-szervezés szakos hallgatóinak körében című kutatás, kérdőív, 2020

Forrás: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdWUktsoB5bmihOb-vJtZY9itO796ZiBEIMqjAqtsL7BUraMKw/viewform>